

ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหาร

โรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

พิกุลณัฐ จันทา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูในโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 101 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน(อ้างอิงใน ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2553, หน้า 132) ได้จำนวน 81 คน คัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือแบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบปลายเปิดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท สอบถามความพึงพอใจในการบริหาร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคลากร และด้านงานบริหารงานทั่วไป แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและการทดสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) มีความเชื่อมั่น .936 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (Independent Sample t – test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปเป็นข้อได้ดังนี้ 1. ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง ทั้งภาพรวมและ

รายด้านไม่แตกต่างกัน 3. ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการ
การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ไข
ปัญหาต่างๆ ในสังคมและเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และเข้าใจสภาพความเป็นจริงของสังคม สามารถดำรงตนให้เป็น
ประโยชน์ต่อสังคม การจัดการศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย
จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และมีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่
ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการ
เมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและ
ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้
อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบ
อาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545,3)

ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาย่อมมีบทบาทสำคัญ ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็น
ผู้ขับเคลื่อนให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นซึ่งเกิดจากความตั้งใจในการทำงาน
และผู้บริหารสถานศึกษาย่อมเป็นหลักสำคัญที่จะสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูเพื่อพัฒนา
การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น (อาคม วัดไชยสง, 2547,122) กล่าวว่า การที่ครูมีขวัญ
กำลังใจที่ดีจะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความราบรื่นมากกว่าครูที่มีขวัญกำลังใจต่ำ ดังนั้น
การที่จะทำให้การบริหารงานในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ จึงควรเริ่มต้นที่ผู้บริหาร
ในการวางแผนและจัดระบบการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีศักยภาพ และสร้าง
ขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรอีกด้วย นอกจากขวัญและกำลังใจในการทำงานของครูและบุคลากร
ทางการศึกษาที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานแล้วนั้น ความพึงพอใจของครูและบุคลากร
ทางการศึกษาก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดความกระตือรือร้น และตั้งใจทำงาน
ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจให้งานบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารการศึกษาในโรงเรียนเพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ได้ดั่งนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่อนาคตที่ประสบความสำเร็จเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นอย่างมีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ การกำหนดแนวทางปฏิบัติในปัจจุบันจึงจำเป็นจะต้องบริหารหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องภายใต้ความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่างๆ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาตนเองตลอดชีวิตสามารถพัฒนาศักยภาพและความสามารถด้านต่างๆ เพื่อให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน การที่จะพัฒนาในด้านการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้อย่างมีประสิทธิภาพปัจจัยหลักที่มีความสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่ง คือครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่จะขับเคลื่อนพลังการปฏิรูปการศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข (สมคิด พรหมจ้อย , 2547, หน้า 2)

สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการบริหารภายใต้ยุทธศาสตร์การบริหารงานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า งานทั้ง 4 ด้านภายในโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ไม่มีการเตรียมการรองรับกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ยังพบว่าในแต่ละปีมีครูยื่นเรื่องขอย้ายโรงเรียนเสมอ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง ว่ามีความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหาร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อสนองความพึงพอใจให้แก่ครูได้ปฏิบัติงานต่างๆ บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น บรรลุผลสำเร็จ เพื่อความสุขในการปฏิบัติงานของครูและเพื่อชื่อเสียงของโรงเรียนให้เป็นที่พึงพอใจของชุมชน และการพัฒนาการจัดการศึกษาสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มประชากร คือครูในโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง ปีการศึกษา 2559 จำนวน 101 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตามตารางของ Krejcie&Morgan (อ้างถึงใน ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ 2559, หน้า 132) ได้จำนวน 81 คน คัดเลือกด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น เพศและประสบการณ์ในการทำงาน

ตัวแปรตาม ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องและหาความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .936 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) จำนวน 2 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป จำนวน 48 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูต่อการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์สถิติที่ใช้คือ แจกแจงความถี่และหาค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (Independent Sample t – test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปเป็นข้อๆได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด
2. ผลการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
3. ผลการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง พบว่าประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติตามหน้าที่ของผู้บริหารประกอบกับผู้บริหารได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะความเป็นผู้นำของตนเองจนสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ จนเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในโรงเรียน โดยยึดหลักการบริหารงานบุคคลหรือหลักความเหมาะสม โดยการใช้คนให้เหมาะสมกับงานและความรู้ความสามารถ ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้ย่อมทำให้บุคคลมีความพึงพอใจและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น และเกิดความรับผิดชอบใน

งานที่ได้รับมอบหมายมีผลทำให้งานบรรลุผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ วรโพด (2551) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน

2. จากผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ พบว่าโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เพราะครูที่เป็นเพศหญิงมีความพึงพอใจสูงกว่าเพศชาย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียน ได้มอบนโยบายให้กับคณะครู โรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาโนช บุตรเชื้อไทย (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสหวิทยาเขตไผ่ธูปพัฒนา สำนักงานเขตการศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตไผ่ธูปพัฒนา สำนักงานเขตการศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นากเกสร แก้วตา (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนศิริมัตย์เทวี อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงาน โรงเรียนศิริมัตย์เทวี อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลจากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เพราะผู้บริหารมีการจัดแบ่งหน้าที่และมอบหมายงานให้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเหมาะสมสามารถจัดงานตามความถนัดได้อย่างเหมาะสมเข้ากับคนเข้ากับงานกระจายงานให้ช่วยกันดูแลรับผิดชอบตามความสามารถ และความสนใจในงานที่มอบหมายนั้นๆ และมีคู่มือการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนตามระเบียบราชการ ส่งผลทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกันมีความพึงพอใจของครูต่อการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สุนิสา วงศ์สุนพรัตน์ (2551) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลและประถมศึกษาต่อการบริหารงานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา วิเคราะห์การวิจัยและพัฒนาการศึกษาตามความต้องการของผู้เรียน

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้าในการขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งและเลื่อนวิทยฐานะ

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใช้บริหารและพัฒนาการศึกษา เพื่อให้การพัฒนาการจัดการศึกษามีความรวดเร็วและเป็นปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายที่ 38 สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารการศึกษาโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง

2.3 ควรศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานโรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร. กุรุสภา
- นากเสร แก้วตา. (2551). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนศิริมัตย์เทวี อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ.(2559).หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.กรุงเทพฯ.มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2547). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนักวิจัย. กรุงเทพฯ. บทความวารสารสุโขทัยธรรมมาธิราชปีที่ 17 ฉบับที่ 2 : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุณิสา วงศ์สุนพรัตน์.(2539). ความพึงพอใจของครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริวรรณ วร โปด. (2551).ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- อาคม วัดไชสง.(2547).หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยทักษิณ